

Міткова Валентина – студентка факультету іноземних мов Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Атаманюк Зоя Миколаївна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

ІДЕАЛЬНЕ СУСПІЛЬСТВО ПЛАТОНА

Проблема державного ладу була, є і буде однією із самих складних і суперечливих проблем, що стоять перед людством. Безліч людей уже тисячі років намагаються зрозуміти, якою держава повинна бути "в ідеалі". При цьому деякі вважають кращою сильну, боездатну державу з стійкою економікою, інші – державу, у якій кожна людина відчуває себе повністю вільною і щасливою.

Згідно з розробленим Платоном планом, у ідеальній державі (полісі) мають жити три головні суспільні прошарки: правителі; воїни; робітники (селяни, ремісники, торговці). Кожен представник цих прошарків повинен якомога старанніше виконувати свої обов'язки, поєднуючи в собі такі якості, як мудрість (для правителів), мужність (для воїнів) і послух (для робітників). Це дасть можливість уникнути користолюбства й несправедливості. Твердження про необхідність жити заради спільного добра наштовхнуло Платона на ідею знищення родинно-шлюбних стосунків, усупільнення всіх жінок і дітей. У роботі «Закони» Платон запропонував ідею створення казарменної держави на основі жорстокого тоталітарного контролю, де вся влада зосереджувалася б у руках мудрих правителів, які за допомогою «діалектики ідей» та методів насильства робитимуть людину щасливою. Платон був першим, хто описав подвійну природу держави. Будуючи власний зразок держави, Платон зауважує, що всі існуючі види державного устрою недосконалі не тому, що вони ґрунтуються на соціальній нерівності, а тому, що ця соціальна нерівність не відповідає природній нерівності людей. Така природна нерівність породжена неоднорідністю душі. Так, розмірковуючи про поділ людей на багатих і бідних, він зауважував, що держава являє собою ніби дві держави: одну утворюють бідні, іншу – багаті, і всі вони живуть разом, замислюючи одні проти інших різні підступні речі.

Цінними для сьогодення є ідеї Платона про те, що держава має працювати на благо суспільства, і керувати нею повинні чесні і кваліфіковані люди-філософи. Саме в цьому напрямі йдуть зараз дискусії про роль держави в суспільстві та її морально-професійний склад. Розглядаючи форми державності, Платон визначає дві "правильні" – монархію та аристократію, сюди відносить і демократію, якщо вона дотримується законів; і чотири "неправильні" – беззаконну демократію, тимократію, олігархію і тиранію. Першу модель ідеальної держави Платон розробляє у діалозі "Держави". За своїми основними рисами ідеальна держава у Платона – це поліс. Його поліс – це "правління кращих" (аристократія).

Основна ідея суспільного устрою за Платоном - виділення трьох соціальних шарів, засноване на тому, що люди нерівні за своїми якостями: 1) філософи; 2) воїни; 3) трудяги. За Платоном, існує матеріальний світ і світ ідей. Душа – одна з ідей, тіло для неї в'язниця. Головне в пізнанні - взаємозв'язок ідей, яку можна вловити, коли душа згадує, що вона бачила в світі ідей.

Отже, природне людське бажання, яке не оминуло зокрема й Платона, – віднайти ідею для побудови досконалої держави, керуючись високим суспільним

ідеалом, використовуючи людський інтелектуальний і духовний потенціал, проте шляхом уживання системи жорстких регулятивних заходів задля одномоментного “ощасливлення” всіх живучих, – є ілюзією наближення до ідеального світу. Свідомість людини спрямована на зміну зовнішніх умов задля досягнення найвищого внутрішнього комфорту. Проте слід тверезо розуміти, що доти,

поки людина не виховає в собі найвищі ціннісні пріоритети, найдобріші почуття та безумовну любов до світу, жодний суспільний лад або форма державного правління не врятує її від незадоволення своїм життям. І тому навіть Платон у фіналі своїх досліджень зауважував, що немає значення, чи буде створена ідеальна держава, достатнім буде хоча б те, що хтось один буде в змозі жити на засадах Блага, Добра і Справедливості. Людина має сформувати себе за зразком Блага.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бергер А. К. Политическая мысль древнегреческой демократии – М., 1966
2. Коркунов Н. М. История философии права. – СПб, 1908.
3. Социальная философия. – К., Харьков, 2002.